

estretament lligada amb la segona, cal dir que el format de capítols relativament breus i fins a cert punt independents té també els seus avantatges: el fet de concentrar la mirada en un sol objecte pot servir per a fer-la més penetrant. Això es fa evident en dos dels capítols més breus del volum: el dedicat a *Nocturne*, de Frank Swinnerton, i el titulat «Swinnerton, Joyce, i Paul Valéry, en l'obra de Maria Teresa Vernet». Atès que Maria Teresa Vernet fou la traductora de *Nocturne* al català, Coll-Vinent podria haver optat per fusionar els dos articles de partida en un sol text. Si se n'està, però, creiem que és perquè això l'obligaria a donar al text resultant una nova organització interna que difícilment podria continuar aplegant tota la riquesa de dades i punts de

rat: en aquest cas, la suma hauria estat menys que les parts per separat.

Això es podria dir també del llibre en conjunt: si hem de celebrar que els articles que integren *G. K. Chesterton a Catalunya i altres estudis sobre una certa anglofília (1916-1938)* s'hagin aplegat en aquest volum és perquè, junts, aquests assaigs tan fecunds i rics de detall però fins ara dispersos mostren el camp d'estudi amb una extensió i una profunditat molt més grans que abans.

Jordi Mas López

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació

DÍAZ-CINTAS, Jorge; MATAMALA, Anna; NEVES, Josélia (eds.)

New Insights into Audiovisual Translation and Media Accessibility: Media for All 2
Amsterdam i Nova York: Rodopi, 2010, 310 p.

Des de finals de la dècada del 1990 fins a l'actualitat la traducció audiovisual (TAV) s'ha convertit en una de les branques més importants dels estudis de la traducció, fet que es reflecteix en les nombroses publicacions, congressos i estudis centrats en aquesta modalitat de traducció que cobreixen aspectes diversos com ara la subtitulació, el doblatge, les veus superposades, la traducció feta per aficionats i la subtitulació per reconeixement de parla, entre d'altres. Més recentment, des de la dècada del 2000, els estudiosos de la TAV han passat a analitzar també els reptes que planteja l'accessibilitat als mitjans de comunicació audiovisuals per a persones amb discapacitats sensorials, bo i ampliant el seu àmbit de recerca a àrees com la subtitulació per a sords, l'audiodescripció i la llengua de signes.

Cal destacar especialment la tasca que TransMedia, un grup de recerca internacio-

nal format per acadèmics i membres de la indústria de la traducció audiovisual de diferents països, ha dut a terme en els darrers anys en aquest àmbit. Des de l'any 2004 TransMedia ha organitzat quatre congressos internacionals, anomenats *Media for All*, que s'han convertit en el principal punt de trobada i discussió de tots aquells interessats en el món de la TAV i l'accessibilitat als mitjans. Els membres de TransMedia han publicat també diversos articles i monografies relacionades amb aquests dos grans temes. *New Insights into Audiovisual Translation and Media Accessibility* és la segona monografia de la serie *Media for All*, publicada per Rodopi i derivada dels congressos que porten el mateix nom. *New Insights into Audiovisual Translation and Media Accessibility: Media for All 2* recull articles seleccionats de les comunicacions presentades al congrés *Media for All II: Text on Air, Text on Screen*, que va

tenir lloc a l'Instituto Politécnico de Leiria a Portugal el novembre del 2007. A més, s'inclouen contribucions d'altres autors per tal de donar una visió panoràmica àmplia dels estudis de TAV i l'accessibilitat als mitjans. El llibre ha estat editat per tres coneguts acadèmics del camp de la TAV, Jorge Díaz-Cintas, Anna Matamala i Josélia Neves i està dirigit a acadèmics, professionals i estudiants del camp de la traducció i l'accessibilitat als mitjans de comunicació. El volum inclou divuit articles, dividits en tres seccions que se centren en els tres grans blocs temàtics següents: 1) el doblatge i la subtitulació; 2) l'accessibilitat als mitjans de comunicació, principalment la subtitulació per a sords i l'audiodescripció, i 3) les diferents aplicacions didàctiques de la TAV.

La primera secció del llibre inclou vuit articles sobre doblatge i subtitulació i és introduïda per un capítol de caire teòric de Patrick Zabalbeascoa, «Translation in constrained communication and entertainment». L'article destaca la necessitat d'integrar l'anàlisi de la traducció dins del paraigua conceptual més ampli de la comunicació, tenint en compte les restriccions que l'afecten, tant individuals (limitacions o discapacitats específiques) com de l'entorn (tecnològiques, socials, etc.). El segon article, «Audiovisual advertising: "Don't adapt to the text, be the text"», d'Adrián Fuentes Luque, tracta de la traducció d'anuncis publicitaris audiovisuals, un camp que fins al moment ha rebut poca atenció acadèmica. La tercera contribució, de Jenny Matson, es titula «But that's like, it's not all that I am, you know. The Swedish subtitling of discourse particle *You know* in ten US films» i analitza com les dues principals funcions de la partícula *you know*, textual i interpersonal, s'han transmès als subtítols suecs de deu pel·lícules nord-americanes, en què en la majoria dels casos s'ha perdut la funció interpersonal que prevalia a l'original. El quart capítol, «When do you go for benevolent intervention? How subtitlers determine the need

for cultural mediation», de Jan Pederson, se centra en les dificultats que comporta la traducció de referents culturals en subtitulació. L'autor defensa la necessitat que el traductor intervingui *benèvolament* en el text per tal de facilitar la comprensió del lector, un costum que s'està perdent. L'article és interessant i està ben escrit, però hom no pot evitar de preguntar-se per què l'autor ha decidit emprar el terme *benevolent*, que implica un judici de valor, sense explicar-ne el sentit o a quin tipus d'intervenció *malèvola* el contraposa. L'article següent «Towards a creative approach in subtitling: a case study», d'Anna Foerster, explora la dimensió estètica de la subtitulació bo i analitzant els subtítols anglesos de la pel·lícula russa *Night Watch* (2004), que es desvien de les convencions establertes i utilitzen recursos visuals, com ara l'ús de diferents colors, diferents tipus de lletra, majúscules, etc. per aconseguir efectes especials que facin que el subtítol s'integri de forma artística i harmònica amb l'escena en què apareixen. A «The subtitling profession in Croatia», Kristijan Nikolić presenta un estudi dut a terme mitjançant qüestionaris a subtitladors croats, com també una entrevista a la cap del departament de subtitulació de la televisió estatal croata, per tal d'establir quin tipus de formació professional han rebut els subtitladors d'aquest país i en cas de no tenir formació, si estarien disposats a rebre'n.

L'article «Localising Cockney: Translating dialect into Italian», d'Irene Ranzato, se centra en el doblatge i analitza les estratègies emprades pels traductors italians de diverses pel·lícules de diferents gèneres i èpoques per traduir la varietat de l'anglès cockney a l'italià. Ranzato proposa solucions per a aconseguir un efecte exòtic a les traduccions que tingui sentit i resulti atractiu per a l'audiència, com ara l'ús de rimes. Al segon article sobre doblatge i l'últim de la primera secció del llibre, «Translating postmodern networks of cultural associations in the Polish dubbed version of *Shrek*», Agnieszka Chmiel analitza la traducció per a

doblatge de la pel·lícula animada *Shrek*. Segons l'autora, l'estratègia anostradora emprada pel traductor va ser ben rebuda per l'audiència polonesa i contribuï a canviar la percepció dels espectadors polonesos cap al doblatge, ja que Polònia tradicionalment ha estat un país en el qual s'empra la tècnica de veus superposades.

La segona secció del llibre conté sis articles sobre l'accessibilitat als mitjans de comunicació, tres dedicats a la subtitulació per a sords i tres dedicats a l'audiodescripció per als espectadors cecs i amb problemes de visió. En el primer article, «Accessibility to the media by hearing impaired audiences in Poland: Problems, paradoxes, perspectives», Agnieszka Szarkowska analitza el grau d'accessibilitat a la televisió, els DVD i el cinema per a l'audiència amb problemes auditius a Polònia, centrant-se en la subtitulació per a sords i la interpretació de la llengua de signes. L'autora argumenta que el grau d'accessibilitat encara és insuficient i fa propostes de cara a redreçar la situació. La segona contribució, de Soledad Zárate, titulada «Bridging the gap between Deaf Studies and AVT for deaf children» denuncia la manca d'estudis sobre la subtitulació per a nens sords i defensa la necessitat de dur a terme estudis interdisciplinars tot combinant els estudis sobre la comunitat sorda amb els de TAV per tal de millorar les pràctiques actuals de subtitulació per a nens sords. L'article següent, «Standing on quicksand: Hearing viewers' comprehension and reading patterns of respoken subtitles for the news», de Pablo Romero Fresco, presenta dos estudis empírics, un mitjançant qüestionaris i l'altre mitjançant tecnologia de seguiment ocular, per avaluar la comprensió i els patrons de visualització de les notícies subtitulades per reconeixement de parla. Romero Fresco conclou que la presentació paraula per paraula dels subtítols que es fa actualment a la BBC no és adequada, ja que els espectadors passen un 90% del temps llegint els subtítols i només un 10% del temps mirant

la imatge, cosa que afecta negativament la comprensió.

El quart article, «Audio description as a complex translation process: A protocol», introdueix el tema de l'audiodescripció. L'autora, Gala Rodríguez Posadas, descriu el procés d'audiodescripció que va fer per a la pel·lícula *Memoirs of a Geisha*, i proposa estratègies funcionals per resoldre les dificultats amb què s'han d'enfrontar els audiodescriptors. A «The benefits of audio description for blind children», Alicia Palomo analitza l'audiodescripció per a infants mitjançant l'estudi de cas de les audiodescripcions en anglès i castellà de la pel·lícula de Disney *Lady and the Tramp* (1955). Entre els paràmetres estudiats destaquen la quantitat d'informació proporcionada, el llenguatge utilitzat, el to, etc. A l'últim article de la segona secció, «Opera audio description at Barcelona Liceu's theatre», Cristóbal Cabezas presenta un estudi de cas de l'audiodescripció de l'òpera *Andrea Chénier* de Giordano i proposa un nou mètode d'audiodescripció implementat al Liceu que inclou introduccions en àudio i audiodescripcions detallades que no interfereixen amb la representació.

La tercera secció del llibre és la més breu, ja que només inclou quatre articles sobre aplicacions didàctiques de la TAV. El primer article, «The importance of listening with one's eyes: A case study of multimodality in simultaneous interpreting», d'Elena Zagar i Isabel Galhano, se centra en la comunicació no verbal en la interpretació simultània. Es compara la relació entre la comunicació no verbal (especialment els gestos amb les mans) i el discurs en oradors, estudiants d'interpretació i professionals utilitzant un corpus multimèdia. La segona contribució, de María José Veiga, es titula «Translation goes to the movies: A didactic approach». Veiga destaca la dificultat de relacionar la teoria amb la pràctica en els cursos de TAV i proposa una sèrie d'activitats que consisteixen a utilitzar escenes de les pel·lícules *Lost in Translation* (2003), *The Interpreter* (2005)

i *Babel* (2006) i relacionar-les amb textos teòrics clàssics dels estudis de la traducció. La tercera contribució, «Text on screen and text on air: A useful tool for foreign language teachers and learners», de Conceição Bravo, presenta un estudi empíric de recepció fet a Portugal amb estudiants de secundària de tretze i catorze anys amb l'objectiu de mesurar l'efecte que la subtitulació té en l'aprenentatge de l'anglès en aquest país. L'autora conclou afirmant que la subtitulació és una eina poderosa que pot ajudar a promoure l'aprenentatge autònom d'idiomes. L'última contribució d'aquesta secció i del volum és de Noa Talaván i es titula «Subtitling as a task and subtitles as support: Pedagogical applications». L'autora analitza el paper que tant la lectura com la producció de subtítols poden tenir en l'aprenentatge d'una llengua estrangera i proposa una activitat de mostra amb l'objectiu de millorar la capacitat de comprensió oral dels estudiants. Al final del llibre es recull una breu nota biogràfica de tots els autors i trobem un índex amb els termes i els autors esmentats als diferents articles.

La quantitat, la qualitat i la varietat dels articles d'aquest volum el converteixen en una obra de referència imprescindible per a tots aquells acadèmics, estudiants i professionals del món de la traducció i l'accessibilitat als mitjans que vulguin aprofundir els seus coneixements sobre aquestes disciplines. Cal dir també que malgrat l'habitual retard que es produeix en la publicació de volums derivats de congressos (gairebé tres anys en aquest cas), la temàtica dels articles resulta encara vigent i innovadora, especialment en el cas d'àrees relativament poc explorades com la subtitulació per reconeixement de parla, l'audiodescripció i la didàctica de la TAV, per citar-ne alguns exemples. Per últim, només ens queda esmentar que el llibre està també disponible en format electrònic, per a tots aquells que prefereixin aquesta modalitat de lectura.

Carme Mangiron

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació

LUNA ALONSO, A.; MONTERO KÜPPER, S.; VALADO FERNÁNDEZ, L. (eds.)
Translation Quality Assessment Policies from Galicia
Berna: Peter Lang, 2011, 272 p.

El objetivo de las editoras de este volumen es valorar todos los aspectos que permiten que cualquier tipo de texto traducido aparezca publicado en una sociedad concreta, lo que supone analizar las condiciones y las políticas que deciden qué textos se traducen, quién, cuándo, por qué, para qué, para quién, dónde y cómo. Las dieciséis contribuciones recopiladas contribuyen a explicar el aumento de la traducción editorial en las últimas décadas y presenta una reflexión multilateral sobre la calidad de la traducción a partir de la opinión de gestores, profesionales y estudiosos de ámbito autonómico, estatal y mun-

dial. De modo que en la obra están presentes varios espacios, organizados en círculos concéntricos desde las culturas minorizadas al escenario internacional que tienen voz en las secciones: política institucional, sector comercial, código ético e investigación.

En el primer bloque temático nos ofrecen datos que permiten esbozar un mapa autonómico y estatal de la traducción en el ámbito institucional, con mención a las acciones de impulso (líneas de subvención y campañas) y a los elementos canonizados (premios). Más allá de los datos, están explícitos los objetivos de cada entidad,